

VU Research Portal

Spiritual leadership in new immigrant situations

Amoah, I.S.

2015

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Amoah, I. S. (2015). *Spiritual leadership in new immigrant situations: Ghanaian Mainline Protestant Churches in Germany and the Netherlands*. [PhD-Thesis – Research external, graduation internal, Vrije Universiteit Amsterdam].

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

SAMENVATTING

GEESTELIJK LEIDERSCHAP IN NIEUWE IMMIGRANTEN-SITUATIES:

Ghanese Protestantse hoofdstroom-kerken in Duitsland en Nederland

Leiderschap heeft een centrale plaats in christelijke gemeenschappen van Afrikaanse immigranten in Europa. Dit én de context van deze kerken vergen dat het theologisch concept ‘geestelijk leiderschap’ nader wordt onderzocht met het oog op de wijze waarop zij ingaan op de bijzondere uitdagingen waarvoor zij staan in hun nieuwe omgeving. De focus van deze studie is gericht op de rol van het geestelijk leiderschap in vrij recent ontstane kerkelijke gemeenten van met name Ghanese immigranten in Duitsland en Nederland, die zijn verbonden met twee hoofdstromen van het door de Europese missie en zending gevestigde protestantisme in het thuisland Ghana: in casu de *Presbyterian Church of Ghana* (PCG) en de *Methodist Church Ghana* (MCG). Deze kerken verschillen van de Pinkster-/charismatische kerken die al langer in Europa bestaan en waarmee de meeste mensen beter bekend zijn. Het grootste verschil is dat het om kerken gaat die in met name de negentiende eeuw min of meer vanuit Europa naar Afrika zijn geëxporteerd door zendelingen.

Uit deze studie blijkt dat beide kerken in Europa een eigen kerkelijk leven hebben ontwikkeld, maar daarbij toch nog steeds worden gevoed door de komst van mensen uit Ghana en het gedachtengoed daar, met name ook als het gaat om het spirituele aspect. De immigranten hebben dezelfde traditioneel-religieuze wereldbeelden als hun geloofsgenoten in hun thuisland. De situatie van deze immigranten levert evenwel unieke pastorale uitdagingen op voor de Ghanese kerken. Hun situatie is niet zelden benard vanwege het gebrek aan veiligheid, warmte, zorg, vriendschap en genegenheid. Vaak zijn zij economisch vluchteling, ver verwijderd van familie en land van herkomst. Dan staan zij bloot aan het gevoel geïsoleerdheid te staan, of aan depressiviteit in hun voortdurende worsteling om een veilige plek te vinden, in het bijzonder wanneer zij ‘ongedocumenteerd’ zijn. Als gevolg van hun bijzondere omstandigheden kunnen drie belangrijke factoren worden aangewezen die essentieel zijn voor hun zoektocht naar een geestelijk thuis in hun gastland:

- Een type christendom dat betrokken is bij hun geestelijke behoeften die voortkomen uit hun Afrikaanse wereldbeeld en bij hun eigen christelijke spiritualiteit. Het serieus nemen van hun existentiële religieuze behoeften impliceert dat deze Ghanese christenen onder meer goddelijke genezing en bevrijding wordt geboden. Zij behoeven fysieke, sociale en geestelijke veiligheid. Zo zoeken zij bescherming tegen kwaadwillende, spirituele krachten.
- Een gecontextualiseerde vorm van eredienst die afgestemd is op hun behoeften.
- Een geestelijk thuis waar zij christelijke liefde en zorg ervaren. Een plek waar de van huis uit bestaande eigenwaarde op een natuurlijke manier tot uiting kan komen, vaak in scherp contrast tot hun huidige, maatschappelijke situatie.

De studie stelt dat hetgeen deze Afrikaanse christenen onder ‘geestelijk leiderschap’ verstaan cruciaal is bij de inzet van de GMPCs voor het lenigen van existentiële en contextuele noden en voor de toekomst van deze gemeenschappen in Europa. Hun verstaan van dit leiderschap kent drie ‘ingrediënten’: persoonlijke spiritualiteit, het vermogen om kerkelijk werk effectief te begeleiden en het vermogen om leken-leiders en leden van de gemeente toe te rusten voor missionair werk en kerkgroei. Deze drie aspecten worden hier ontwikkeld en samengesteld tot een meervoudig evaluatie- en effectiviteit voorspellend model voor leiderschap in christelijke gemeenten van Afrikaanse immigranten in Europa.

Vastgesteld wordt dat dit leiderschap rekening moet houden met zowel de Afrikaanse/Ghanese religieuze wereldbeelden als de concrete situatie van de immigranten, wil dit een sterke band met hen houden. Ten diepste moet dit leiderschap betekenisvol ingaan op hun existentiële behoeften aan Goddelijke genezing en bevrijding, economische en materiële zekerheid en geestelijke veiligheid in de zin van bescherming tegen spirituele machten. Deze studie toont aan dat wanneer de aandacht voor deze existentiële behoeften integraal onderdeel zijn van de pastorale verantwoordelijkheid van hun geestelijk leiders, dit voor deze Ghanese christenen belangrijke dimensies herstelt van de christelijke boodschap aangaande hun redding, die voor hen geestelijk én lichamelijk welzijn betreft.

Het proefschrift concludeert dat ‘geestelijk leiderschap’ dat wezenlijk dynamisch kan zijn voor immigranten van het soort moet zijn dat ervoor zorgt en bestendigt dat hun kerkelijke gemeenten zijn opgebouwd tot een dynamische omgeving waarin mensen verbondenheid en acceptatie ervaren, christelijke liefde en zorg, vriendschap, bemoediging, geestelijke vitaliteit en het tot je bestemming komen. Het is van het soort dat zich inzet voor alles wat nodig is voor een harmonieuze gemeenschap waarin de spiritualiteit van de leden kan opbloeien, waarin zorg wordt besteed aan hun gemeenschappelijk welzijn, net als aan hun specifieke geestelijke vragen zoals die naar genezing, bevrijding en bescherming tegen boze geesten.

De relevantie van de dissertatie ligt in de bijdrage die deze levert aan de theologische discussie over de cruciale kwestie van het geestelijk leiderschap en de belangrijke rol hiervan voor nieuwe immigranten. Daarbij wil de studie bijdragen aan de academische reflectie omtrent de rol van religieuze minderheden in het proces van geestelijke vernieuwing van hun leden en hun gemeenschap, en de invloed daarvan op het sociale leven in hun nieuwe context. Verder hopen we dat de bevindingen van deze studie kunnen bijdragen aan het missionair beleid van zowel de mainline protestantse kerken in Ghana als ook hun partnerkerken in Europa die zich richten op geïmmigreerde Ghanese/Afrikaanse christenen. Deze studie biedt met name informatie over het type geestelijk leider dat deze nieuwe immigranten behoeven.

Hoofdstuk 1 geeft de achtergrondinformatie die nodig is voor een goed begrip van de religieuze situatie van Ghanese *mainline* protestantse christenen in Duitsland en Nederland. Het geeft *demografische, historische, politieke en sociaal-economische en religieuze ontwikkelingen van Ghana* weer. Het laatste deel is gewijd aan een algemeen overzicht van de Ghanese emigratie in relatie tot de politieke en sociaal-economische ontwikkelingen in Ghana.

Hoofdstuk 2 schetst de geschiedenis van de grote kerken in Ghana. Het eerste gedeelte betreft de *Zendingsgeschiedenis van de grote kerken in Ghana*. Dit tracht inzicht te geven in de entree van het christendom in de bestaande, religieuze context van Ghana en hoe daarop werd gereageerd. Het tweede deel is een korte weergave van de *kerkgeschiedenis van twee mainline Protestantse Kerken in Ghana*, de PCG (Presbyterian Church of Ghana) en de MCG (Methodist Church Ghana).

Hoofdstuk 3 onderzoekt de *opkomst van de Ghanese mainline protestantse kerken in Duitsland en Nederland*. Het hoofdstuk bespreekt eerst de opkomst van die Ghanese gemeenten. Daarna wordt gepoogd hun geschiedenis tot dusver te beschrijven, waarbij vooral wordt gekeken naar de geestelijke en structurele ontwikkelingen in deze gemeenten.

Hoofdstuk 4 gaat in op de *uitdagingen aan de GMPCs, met name hun confrontatie met de geestelijke gevoeligheden van deze Ghanese christenen in hun immigrantenstatus*. Geïllustreerd wordt dat de existentiële en contextuele behoeften van deze immigranten een nieuw soort geestelijk leiderschap vergen. Dit moet *spiritueel* en *functioneel* zijn en aldus toegewijd aan alles wat nodig is om de relevantie van deze kerken voor hun leden te waarborgen in hun eigen specifieke context.

Hoofdstuk 5 kan worden gezien als een uitwerking van het eerste, cruciale aspect van spiritueel leiderschap dat in het voorafgaande hoofdstuk werd genoemd, namelijk *persoonlijke spiritualiteit*. Het tracht aan te tonen dat de bijzondere aard van de bediening in *mainline* kerken van Ghanese immigranten vergt dat de leiding vitale persoonlijke spiritualiteit toont. Verkend wordt welke spirituele en morele kwaliteiten nodig zijn, zowel voor vruchtbaar pastoraat als voor de toekomst van de GMPC's.

Hoofdstuk 6 gaat in op beide andere aspecten van spiritueel leiderschap, namelijk het vermogen om kerkelijk werk te begeleiden en de toerusting van leken-leiders en leden voor missionair werk en kerkgroei. Besproken wordt het leiderschap in dezen en het pastorale werk, waaronder pastorale zorg, counseling, genezing en bevrijding, aanbidding en discipelschap, alsmede de bevordering van het gemeenschapsleven in de zin van de *koinonia*.

Hoofdstuk 7 trekt conclusies en maakt een aanzet om de uiteenlopende onderdelen van de discussies samen te brengen. Het gaat na wat omtrent op de centrale onderzoeksvraag nu gesteld kan worden binnen het *frame* van de voorgestelde drie standaard-onderdelen voor een model voor evaluatie en effectiviteitsverbetering van het leiderschap in gemeenten van Afrikaanse immigranten in Europa.